

Nada Bodiroga-Vukobrat, Siniša Rodin, Gerald G. Sander

**NEW EUROPE – OLD VALUES? Reform and Perseverance,
Springer, Switzerland, 2016., pp. 287**

U vremenu ekonomske krize i prijenosa europskih vrijednosti u nacionalne pravne sustave, reakcije na europeizaciju i globalizaciju postavljaju se kao interesantan predmet proučavanja pravne znanosti. Kako su se europske vrijednosti, tradicija i novi pravni izazovi spojili i kako oni diktiraju puteve prijelaza između stare i nove Europe, pokušali su istražiti sudionici konferencije koja je održana u organizaciji Jean Monnet međusveučilišnog centra izvrsnosti (Jean Monnet Interuniversity Centre of Excellence) u Opatiji u svibnju 2013. godine.

Knjiga „*New Europe – Old Values? Reform and Perseverance*“ izašla je u izdanju nakladničke kuće Springer, Švicarska, 2016. godine i tiskana je na 287 stranica. Na početku knjige nalaze se predgovor (p. v-vi), zahvale (p. vii) i sadržaj (ix-x) iza kojega slijede glavna poglavlja (p. 1-286). Na kraju knjige nalaze se reference (p. 286-287).

Prvo poglavlje „*New Europe-Old Values? Reform and Perseverance. Can Roman Legal Tradition Play a Role of Identity Factor Towards a New Europe?*“ (p. 1-14) napisao je Tommaso dalla Massara. Autor pokušava razjasniti pitanje „Može li rimska pravna tradicija biti, misleći pritom na privatno pravo, faktor identifikacije (eng. *identity factor*) stare i nove Europe?“ Autor je želio pokazati kako je cijela tradicija europskog privatnog prava zapravo nastala na rimskoj tradiciji privatnog prava kao generalne vrijednosti koja identificira novu Europu.

Drugo i treće poglavlje obrađuju pitanje unutarnje dihotomije zaštite ljudskih prava u Europi i koncept „jedno pravo, jedan sud“ kao i pitanje azila i vezu između dviju najvažnijih institucija na području zaštite ljudskih prava u Europi – Europskog suda pravde u Luxembourggu i Europskog suda za zaštitu ljudskih prava u Strasbourggu, kao i njihovu uzajamnu ovisnost. Tekst „*One Law, One Court and Human Rights*“ (p. 15-29) pripada autoricama s Pravnog fakulteta u Rijeci Vesni Crnić-Gročić i Maši Marochini Zrinski, dok tekst „*European Case Law on Asylum Matters: Interrelation and Interdependence of the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union*“ (p. 31-54) pripada autoricama Nives Mazur Kumrić i Mireli Župan.

Četvrto poglavlje „*New Law and Values: Anti-discrimination Law in Post-communist Countries*“ (p. 55-76) tekst je autorice Snježane Vasiljević, u kojemu pokušava odgovoriti na pitanje „Kako je moguće da se načelo jednakosti zanemaruje unatoč činjenici da danas postoji napredan pravni antidiskriminacijski pravni okvir?“. Također, autorica propituje jesu li razlog tome određene društvene okolnosti, neprikladan pravni okvir, nedovoljna implementacija zakona ili pak situacija u kojoj su spomenute zakone potisnuli socioekonomski faktori.

Sljedeća četiri poglavlja obrađuju određene aspekte temeljnih prava. Linda Senden tako piše o rodnoj jednakosti kada se radi o postavljanju žena u upravne odbore kompanija, dok Emilia Mišćenić, s druge strane, obrađuje utjecaj hrvatskog antidiskriminacijskog prava na privatnopravne odnose. Sanja Barić i Matija Miloš u svom tekstu pišu o socijalnim pravima u Republici Hrvatskoj gdje identificiraju četiri načina na koja kvaliteta normativne aktivnosti zapravo može prijetiti socijalnim pravima. Spomenuta četiri načina ili „vjetra“ (kako ih nazivaju autori) u ovom su slučaju: zablude, množenje, ubrzanje i otuđenje. Hana Horak i Kosjenka Dumančić su u svom tekstu obradile slobodu poslovnog nastana uz primjer iz sudske prakse u vidu slučaja VALE. Naslovi prikazanih poglavlja su kako slijedi: 5) „*Getting Women on Company Boards in the EU: A Tale of Power-Balancing in Three Acts*“ (p. 77-95), Linda Senden; 6) „*The Impact of the Croatian Anti-Discrimination Law on Private Law Relations*“ (p. 97-135), Emilia Mišćenić; 7) „*Social Rights in the Republic of Croatia: Scattered to the Four Winds of Regulation*“ (p. 137-163), Sanja Barić i Matija Miloš; 8) „*Freedom of Establishment: VALE Case – Direction for New Rules: Dreams or Reality?*“ (p. 165-179), Hana Horak i Kosjenka Dumančić.

Deveto poglavlje „*National Courts and EU Competition Law: Lost in Multilevel Confusion?*“ (p. 181-198) tekst je autora Pietera Van Cleynenbreugela gdje analizira različite pravce pomoći odnosno „help lines“ kojima institucije Europske unije podupiru suce u nacionalnim zakonodavstvima koji primjenjuju odredbe prava tržišnog natjecanja EU-a. Posebnu je pozornost autor posvetio različitim načinima na koje Europska komisija, nacionalne vlasti i Europski sud pravde mogu biti uključeni u nacionalne građanske ili upravne sporove koji u svom fokusu imaju upravo pravo tržišnog natjecanja.

Deseto poglavlje „*Think Globally, Act Regionally: How Europeanisation Enhances Consumer Welfare?*“ (p. 199-213) rad je triju autorica – Nade Bodiroga-Vukobrat, Ane Pošćić i Andrijane Martinović. Autorice ovdje pokušavaju odgovoriti na pitanje koliko je i kako zapravo globalizacija, koja neminovno utječe na živote ljudi, sposobna donijeti blagostanje. Da bismo to saznali, autorice sugeriraju da se prije svega treba suziti pogled i s globalizacije prijeći na europeizaciju odnosno istražiti ulogu procesa europeizacije u području dobrobiti potrošača. Ovo poglavlje istražuje kako EU i ekonomski subjekti na unutarnjem tržištu mogu biti „globalni igrači“ (eng. *global players*) u nemilosrdnom svijetu tržišnog natjecanja, a da u isto vrijeme štite dobrobit potrošača.

Posljednja tri poglavlja u knjizi tematski se nastavljaju na prethodna i opisuju liberalizaciju mreže industrija i tržišta kapitala Europske unije, pokazujući pritom kako se stare i nove paradigme razvijaju i oblikuju budućnost Unije. Naslovi preostalih radova u knjizi su: 11) „*Legal Challenges of the Railway Liberalisation in the EU*“ (p. 215-234), Janja Hojnik; 12) „*Cash-Settled Derivatives and Their Role in Companies' Takeovers*“ (p. 235-267), Edita Čulinović Herc i Antonija Zubović; i 13) „*Energy Market Liberalisation in the EU: Quo Vadis Croatia?*“ (p. 269-287), Nela Vlahinić.

Knjiga *New Europe – Old Values? Reform and Perseverance* upoznaje nas s različitim slabostima, ali i s prednostima prava i politika Europske unije. Počevši s temeljnim i socijalnim pravima i nastavljajući na prava tržišnog natjecanja i liberalizacije EU-a, knjiga pruža primjeren uvid u praksom uzdrmana područja unutar Unije. Kao takva, ona predstavlja vrijedan izvor koji će zainteresiranima prikazati niz zanimljivih odgovora. Također, knjiga je izvrstan uradak skupine autora koji dijele slične pravnoistraživačke interese i nesumnjivo će biti korisna pravničkoj javnosti i šire.

Mia Bašić, mag. iuris